

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

Διδάσκοντες: Κ. Φουντάς, Μ. Μπενής, Ν. Πατρώνης.

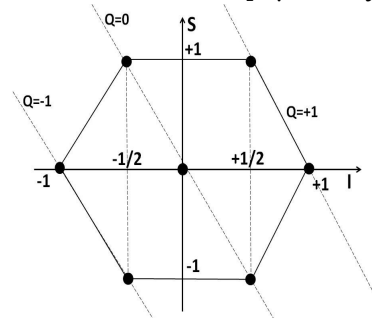
“ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΙΙ”

24 – 9 – 2012

Θέμα 1^ο:

- (α) Η αντίδραση $e^+e^- \rightarrow e^+e^-$ περιγράφεται από δύο διαγράμματα Feynman. Σχεδιάστε τα δύο διαγράμματα και δώστε τα ονόματα όλων των σωματιδίων καθώς και του μεταδότη/φορέα. [6 μονάδες]
 (β) Αρχίζοντας από τα δύο διαγράμματα του (α) σχεδιάστε δύο διαγράμματα Feynman για την αντίδραση $e^+e^- \rightarrow e^+e^-\gamma$. [6 μονάδες]

(γ) Σύμφωνα με το μοντέλο των κουάρκ (quark) τα μεσόνια με σπιν μηδέν ακολουθούν τη συμμετρία του διπλανού διαγράμματος. Ο άξονας-y είναι βαθμονομημένος σε μονάδες παραδοξότητας και ο άξονας-x σε μονάδες ισospίν. Κάθε σημείο του διπλανού διαγράμματος αναπαριστά ένα μεσόνιο. Τα μεσόνια πάνω στις διακεκομμένες γραμμές έχουν φορτία -1, 0, +1.

- (1) Ποιοι συνδυασμοί από κουάρκ και αντι-κουάρκ αντιστοιχούν στα σημεία ;
 (2) Γράψτε τα μεσόνια (πιόνια και καόνια) τα οποία αντιστοιχούν σε κάθε σημείο του διαγράμματος.

	u	d	c	s	t	b
Q	+2/3	-1/3	+2/3	-1/3	+2/3	-1/3
S	0	0	0	-1	0	0
I	+1/2	-1/2	0	0	0	0

Οι κβαντικοί αριθμοί των κουάρκ δίνονται στον πίνακα:

[7 μονάδες]

(δ) Σύμφωνα με τη θεωρία του Yukawa οι ισχυρή αλληλεπίδραση η οποία είναι υπεύθυνη για τη σταθερότητα των πυρήνων μεταδίδεται μέσω των σωματιδίων του Yukawa (τα οποία σήμερα ονομάζονται πιόνια). Εκτιμήστε την μάζα των πιονίων με δεδομένο ότι η εμβέλεια της ισχυρής αλληλεπίδρασης είναι 1-2 fm. Βάση αυτών εκτιμήστε τον χρόνο ζωής μεταπτώσεων που λαμβάνουν χώρα λόγω της ισχυρής αλληλεπίδρασης. Δίνεται ότι $\hbar c \approx 200 \text{ MeV fm}$. [6 μονάδες]

Θέμα 2^ο:

- (α) Πρωτόνια με κινητική ενέργεια 5 MeV προσπίπτουν σε λεπτό φύλλο χρυσού. Θεωρείστε σκέδαση Rutherford και υπολογίστε τη διαφορική ενεργό διατομή σε μονάδες (b/sr) για γωνία σκέδασης 45°. Ο χρυσός έχει ατομικό αριθμό Z=79. [7 μονάδες]
 (β) Σε συνέχεια του προηγούμενου ερωτήματος θεωρήστε ότι το πάχος του φύλλου χρυσού είναι 1 μm. Ένας ανιχνευτής επιφάνειας 1 cm² βρίσκεται σε απόσταση 50 cm από τον στόχο και σε γωνία 45°. Η δέσμη πρωτονίων έχει ροή-ένταση $I = 5 \times 10^{10} \text{ sec}^{-1}$. Υπολογίστε πόσα σωματίδια ανά δευτερόλεπτο ανιχνεύονται. (Το ατομικό βάρος του χρυσού είναι A=196.97 gr και η πυκνότητα του ρ=19.32 gr/cm³) [10 μονάδες]

(γ) Κατά την διάρκεια λειτουργίας ενός πυρηνικού αντιδραστήρα αφαιρούμε ένα μονο-ισοτοπικό δείγμα. Η ενεργότητα του δείγματος αυτού την χρονική στιγμή t=0 είναι 230 kBq. Μετά από χρονικό διάστημα τεσσάρων ωρών (4 h) η ενεργότητα του δείγματος έχει μειωθεί στα 68.7 kBq. Να βρεθεί ο μέσος χρόνος ζωής (το αντίστροφο της σταθεράς αποδιέγερσης), ο χρόνος ημιζωής (ο χρόνος στον οποίο ο αριθμός των πυρήνων είναι ίσος με το ήμισυ του αρχικού), και το πλήθος των πυρήνων του ασταθούς ισотоπου την χρονική στιγμή t=0. [8 μονάδες]

Δίνονται:

$$\frac{e^2}{4\pi\epsilon_0\hbar c} = \frac{1}{137}, \quad \hbar \cdot c = 197.3 \text{ MeV fm}, \quad 1\text{Bq} = 1 \times \text{αποδιέγερση/sec}$$

$$\frac{d\sigma}{d\Omega} = \left[\frac{Z \cdot z \cdot e^2}{16 \cdot \pi \cdot \epsilon_0 \cdot K} \right]^2 \frac{1}{\sin^4(\theta/2)} \quad \frac{d\sigma}{d\Omega} = \frac{(Z \cdot z)^2}{16} \left[\frac{1}{137} \right]^2 \left[\frac{197.3}{K(\text{MeV})} \right]^2 \frac{1}{\sin^4(\theta/2)} (\text{fm}^2/\text{sr})$$

Θέμα 3ο:

(α)

Θεωρήστε ότι ένα ηλεκτρόνιο σε ένα άτομο βρίσκεται στην κατάσταση με κβαντικό αριθμό στροφορμής $l = 2$. Υπολογίστε το μέτρο της $|\mathbf{L}|$ της ολικής στροφορμής, και τις επιτρεπόμενες τιμές των L_z και θ , όπου L_z η προβολή του $\mathbf{L}$ στον άξονα z , και θ η γωνία των διανυσμάτων $\mathbf{L}$ και L_z . Να παραστήσετε γραφικά το διανυσματικό μοντέλο των παραπάνω λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι οι τρεις συνιστώσες της στροφορμής L_x , L_y και L_z δεν μπορεί να είναι γνωστές επακριβώς. [10 μονάδες]

(β)

(i) Ένα ηλεκτρόνιο βρίσκεται στην κατάσταση $5D_{5/2}$. Ποιες είναι οι τιμές των κβαντικών αριθμών n, l, j ; Ποιο είναι το μέτρο της ολικής στροφορμής της κατάστασης; Ποια η πολλαπλότητα της κατάστασης;
 (ii) Ποιοι φασματοσκοπικοί συμβολισμοί από τις παρακάτω ηλεκτρονιακές καταστάσεις είναι δυνατοί και ποιοι όχι: $2D_{1/2}$, $3D_{5/2}$, $4F_{7/2}$, $1S_{1/2}$, $1P_{1/2}$, $2D_{5/2}$.

[10 μονάδες]

(γ) Θα μπορούσε να εκτελεστεί το πείραμα των Stern-Gerlach με ιόντα αντί των ουδέτερων ατόμων;

[5 μονάδες].

Θέμα 4ο:

(α) Περιγράψτε το ομαλό φαινόμενο Zeeman για την περίπτωση της φασματικής γραμμής Lyman

($n=2, l=1 \rightarrow n=1, l=0$). Να φτιάξετε το ενεργειακό διάγραμμα της αποδιέγερσης καθώς και το προκύπτον φάσμα περιγράφοντας τις αντίστοιχες παραμέτρους.

[10 μονάδες]

(β) Ένα μόριο CO για να μεταβεί από την περιστροφική ενεργειακή στάθμη με $l=0$ στη στάθμη με

$l=1$ πρέπει να απορροφήσει φωτόνιο συχνότητας $f = 1,15 \times 10^{11}$ Hz. Ποιο είναι το μήκος ισορροπίας R του μορίου στη θεμελιώδη του κατάσταση; Δίνονται: Ατομικές μάζες $C = 12$ u, $O = 16$ u, $u = 1,66 \times 10^{-27}$ kg, $\hbar = 1,055 \times 10^{-34}$ J·sec.

[15 μονάδες]

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !